

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej, a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa **L. S.**, bývajúceho v H., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, U1.29.augusta č.8, o výšku úrazovej renty, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27.novembra 2007, č.k. 38 Sp 11/2007 - 35, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 27.novembra 2007, č.k. 38 Sp 11/2007 – 35 v spojení s opravným uznesením zo 7. júla 2007, č.k. 38Sp/11/2005-50, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom nárok na náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 27.novembra 2007, č.k. 38 Sp 11/2007 – 35, zrušil rozhodnutie odporkyne z 15. augusta 2006 číslo 22-3444/2006-2573 rozhodnutie odporkyne z 15. augusta 2006 číslo 22-3445/2006-2573 a rozhodnutie odporkyne z 15. augusta 2006 číslo 22-3446/2006-2573 a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že uvedeným I. rozhodnutím odporkyňa s účinnosťou od 1.januára 2005 zvýšila úrazovú rentu navrhovateľa o 7, 54%, teda o 242 Sk

mesačne podľa § 293b zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), II. rozhodnutím s účinnosťou od 1. júna 2005 zvýšila úrazovú rentu navrhovateľa o 10, 2%, teda o 267 Sk mesačne a III. rozhodnutím s účinnosťou od 1. júla 2006 zvýšila úrazovú rentu navrhovateľa o 5,95 %, teda o 283 Sk mesačne s odôvodnením, že odporkyňa nepostupovala v súlade so zákonom, keď základ pre zvýšenie úrazovej renty vypočítala sama.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie odporkyňa, ktorá tvrdila, že nárok navrhovateľa na výplatu úrazovej renty prevzala vo výške, v akej mal navrhovateľ na ňu nárok, ale namietala, že o výške renty nerozhodla. Z uvedených dôvodov žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ žiadal rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 250s ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Podľa § 272 ods.3 prvej vety zákona o sociálnom poistení náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003 a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bola k 31. decembru 2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku a nárok na jej výplatu trval aj po tomto dni (viď. aj obsah vyjadrenia odporkyne k odvolaniu).

Ustanovenie § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení ustanovuje, že vtedy, ak k 31. decembru 2003 trvá nárok na výplatu náhrady za stratu na zárobku a tento nárok trvá aj po tomto dni, úrazová renta sa vypláca v sume, v akej patrila k 31. decembru 2003. Pokiaľ ustanovenie § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení obsahuje formuláciu, „v sume, v akej patrila do 31. decembra 2003“, je v danom prípade potrebné za túto sumu považovať sumu v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná, lebo výška náhrady k 31. decembru 2003 nebola medzi navrhovateľom a jeho zamestnávateľom sporná.

Odporkyňa preto nebola oprávnená pre navrhovateľa záväzným spôsobom prepočítavať výšku vyplácanej úrazovej renty, ale mala povinnosť túto výplatu prevziať vo výške, v akej bola vyplácaná k 31.decembru 2003.

Odporkyňa nemohla svojím jednostranným úkonom po vykonaní prepočtu, ktorý považovala za správny, meniť výrok právoplatného rozsudku súdu o výške náhrady alebo meniť dohodu účastníkov o výške náhrady. Znova posudzovať nárok na náhradu alebo meniť jej výšku by mohla len v prípade zmeny pomerov, ku ktorej došlo po účinnosti zákona o sociálnom poistení a ani v tomto prípade nemohla výrok právoplatného rozsudku súdu alebo obsah dohody meniť svojvoľne, ale musela sa s ich obsahom vysporiadať.

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení totiž odporkyni nevyplýva oprávnenie prepočítavať výšku náhrady za stratu na zárobku vyplácanú k 31.decembru 2003 (t.j. za obdobie pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení) a úrazovú rentu vyplácať od 1.januára 2004 v nižšej sume ako bola vyplácaná aj bez sporu medzi navrhovateľom a zamestnávateľom k 31.decembru 2003. Prepočítanie, ktoré vykonala odporkyňa je v skutočnosti rozhodovaním o výške dávky pred 1.januárom 2004 a na takéto rozhodovanie odporkyňa nie je oprávnená.

Treba pripomenúť, že záväzným právnym podkladom pre odporkyňu pri prevzatí výplaty náhrady za stratu na zárobku (považovanej po 1. januári 2004 za rentu) môže byť právoplatný rozsudok súdu v prípade, ak už o výške náhrady rozhodol súd, alebo dohoda medzi zamestnávateľom a zamestnancom (ktorá môže byť písomná, ale aj ústna, prípadne urobená mlčky).

Pre odporkyňu je rovnako záväzný výrok rozsudku, ako pre účastníkov konania, a ako aj pre všetky orgány štátu, alebo pre osoby, ktorým štát zveril rozhodovanie na úseku verejnej správy (odporkyňa je pritom osobou, ktorej štát rozhodovanie na úseku verejnej správy zveril zákonom). Len zrušenie výroku rozsudku súdu spôsobom, uvedeným v procesných predpisoch je možné výrok právoplatného rozsudku súdu zrušiť alebo zmeniť.

Rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok má aj dohoda účastníkov, ktorá je pre nich tiež záväzná (ak zákon nepredpisuje iné náležitosti) od okamihu, kedy sa jej účastníci zhodli na jej obsahu.

V konkrétnej veci odporkyňa nepreukázala, že by právne významným spôsobom došlo k zrušeniu dohody alebo rozhodnutia o výške náhrady za stratu na zárobku.

Nedovolený je preto postup odporkyne, ak ako orgán verejnej správy (právnická osoba na ktorú štát preniesol výkon štátnej správy) svojím konaním nerešpektuje dohodu účastníkov alebo právoplatné rozhodnutie súdu, ak bolo o náhrade prípadne rozhodnuté. Takýmto konaním odporkyňa vytvára podmienky pre vykonanie kontrolných opatrení zo strany štátu s dôsledkami, ktoré kontrolné opatrenia môžu mať za následok.

Odporkyňa 1. januára 2004 vstúpila do práv a povinností zamestnávateľa navrhovateľa, ktorý zodpovedal za pracovný úraz, nemohla preto jednostranným právnym úkonom meniť obsah zmluvy o odškodnení pracovného úrazu. Ak sa domnievala, že dohoda medzi zamestnávateľom a pracovníkom o odškodnení pracovného úrazu (alebo choroby z povolania) nezodpovedala zákonu, mohla sa s návrhom na vyslovenie neplatnosti takejto zmluvy obrátiť na súd, ktorý je oprávnený o jej neplatnosti rozhodovať. Len súdnym rozhodnutím mohla dosiahnuť iné odškodnenie pracovného úrazu, než je to, na ktorom sa účastníci dohodli.

Takýto dôkaz (súdne rozhodnutie o neplatnosti dohody o výške náhrady za stratu na zárobku) o nesprávnej výške poskytovanej náhrady však odporkyňa nepredložila, preto nemožno zistiť, na základe akej právne významnej skutočnosti nevychádzala z výšky náhrady, na ktorú mal navrhovateľ k 31. decembru 2003 nárok.

Nemožno pritom opomenúť skutočnosť, že aktívne legitimovaná na podanie návrhu na vyslovenie neplatnosti dohody o výške náhrady je len odporkyňa, lebo len ona môže mať právny záujem na vyslovení neplatnosti takejto dohody. Navrhovateľ by žalobou o jej neplatnosť nemohol dosiahnuť ochranu svojich práv, ale práve naopak, výrokom súdu o jej neplatnosti by mohol byť len ukrátený. Nemôže mať preto právny záujem na podaní žaloby a nie je preto osobou, ktorá je oprávnená domáhať sa v konaní o vyslovenie neplatnosti dohody o poskytovanej náhrade súdnej ochrany .

Prepočítaním výšky náhrady len faktickým postupom teda odporkyňa odníma účastníkovi právo na súdnu ochranu, pričom odporkyňa právo na nové prepočítanie výšky náhrady nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia. Postup odporkyne, ktorým

v skutočnosti dohodu účastníkov, alebo výrok právoplatného rozsudku nerešpektuje, sa prieči čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má nárok na súdnu ochranu.

Podľa § 293b zákona o sociálnom poistení úrazová renta a pozostalostná úrazová renta vyplácané pred 1. januárom 2005 sa zvyšujú od 1. januára 2005 o 7,54% sumy úrazovej renty alebo pozostalostnej úrazovej renty vyplácanej ku dňu zvýšenia.

Výška náhrady za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 je rozhodujúca pre určenie základu pre zvýšenie úrazovej renty od 1. januára 2005 podľa § 293b zákona o sociálnom poistení.

Obdobný postup platí aj pri jej zvyšovaní v nasledujúcich rokoch.

Vzhľadom na skutočnosť, že z predloženého administratívneho spisu odporkyne nie je zrejmé, v akej výške bola náhrada za stratu na zárobku navrhovateľovi vyplácaná k 31. decembru 2003, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia o zvýšení úrazovej renty od 1. júla 2006 nezodpovedá obsahu spisu a vykonanému dokazovaniu.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne zadovážiť si dostatok podkladov pre zistenie výšky, v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003, v tejto výške ju od 1. januára 2004 považovať v zmysle § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení za úrazovú rentu a aj ju vyplácať. O zvýšení úrazovej renty podľa § 293b zákona o sociálnom poistení od 1. januára 2005 rozhodne znovu, pričom všetky ďalšie zvýšenia o príslušné percentá odvodí od sumy, v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 (nie až po tomto dni).

Skutočnosť, že navrhovateľ nepodal opravný prostriedok proti rozhodnutiu o výške renty (a ani ho podať nemohol, lebo odporkyňa o výške renty nerozhodla, len ju fakticky vyplácala v nižšej sume, ako patrila), ktorú mu odporkyňa po prevzatí výplaty náhrady za stratu na zárobku vyplácala, nemôže mať za následok zánik nároku navrhovateľa na plnenie, ktoré mu patrí podľa právoplatného rozsudku súdu (alebo podľa obsahu dohody medzi účastníkmi pracovnoprávneho vzťahu, z ktorého nárok na náhradu vznikol). Právny názor odporkyne, podľa ktorého nebol súd oprávnený skúmať základ, ku ktorému zvýšenie patrí,

nezodpovedá zákonu, lebo predmetom konania by podľa jej záverov bola len časť rozhodnutia a nie rozhodnutie v celom rozsahu.

Odvolací súd preto podľa § 219 OSP rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal, lebo odporkyňa nebola v konaní úspešná a navrhovateľovi v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. novembra 2009

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová